

การเปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย การเจริญเติบโตหรือวิกฤต

นางสาวกิตติยา พงษ์รัตนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเงิน ภาควิชาการธนาคารและการเงิน

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-0872-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FINANCIAL LIBERALIZATION IN THAILAND: GROWTH OR CRISIS

Miss Kitiya Phongrattanakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science in Finance

Department of Banking and Finance

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-0872-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย การเจริญเติบโตหรือวิกฤต

โดย

นางสาว กิตติยา พงษ์รัตนกุล

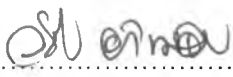
สาขาวิชา

การเงิน

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. เกษรา ธีญลักษณ์ภาคย์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

 คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช อภิเมธีธำรง)

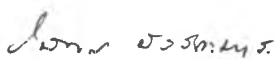
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช อภิเมธีธำรง)

 อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. เกษรา ธีญลักษณ์ภาคย์)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. โสติดิธร มัลลิกะมาส)

นางสาว กิตติยา พงษ์รัตนกุล: การเปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย การเจริญเติบโตหรือ
วิกฤต. (FINANCIAL LIBERALIZATION IN THAILAND: GROWTH OR CRISIS) อ. ที่
ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เกษรา ธัญลักษณ์ภาคย์, 66หน้า. ISBN 974-17-0872-6.

เนื่องจากมีงานวิจัยก่อนหน้านี้จำนวนมากที่ได้ศึกษาบทบาทของนโยบายการเงินเสรี แต่บท
สรุปที่ได้กลับมีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ งานวิจัยกลุ่มแรกพบว่านโยบายการเงินเสรีมีส่วนทำให้
เศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้น ในขณะที่งานวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งกลับพบว่านโยบาย
ดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาที่ขัดแย้งกันดังกล่าวเป็นแรงจูง
ใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้นเพื่อศึกษาบทบาทที่แท้จริงของนโยบายการเงินเสรีในประเทศ
ไทยว่า มีส่วนช่วยทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตหรือนำไปสู่การเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

วิทยานิพนธ์นี้แบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนแรกที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
การเปิดเสรีทางการเงินกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยหลักการทดสอบสมการถด
ถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดและแบบจำลอง SURM ในการวิเคราะห์ และ ส่วนที่สองจะเป็นการ
ศึกษาความน่าจะเป็นที่การเปิดเสรีทางการเงินจะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งแบบจำลอง
Logit Model ได้ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ บทสรุปที่ได้จากการศึกษานี้ พบว่า การเปิดเสรีทางการเงิน
ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยผ่านปริมาณสินเชื่อในระบบ โดยการเปิดเสรี
ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มขึ้น แต่กลับทำให้อัตราการเจริญเติบโตทาง
เศรษฐกิจลดลง อีกทั้ง การเปิดเสรีทางการเงินยังทำให้ประเทศมีโอกาสเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ
ได้สูง ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการนำนโยบายการเงินเสรีไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง มิใช่ผลเสียของ
นโยบายดังกล่าวโดยตรง นอกจากนี้ การขาดมาตรการกำกับดูแลและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและ
ทันสมัยเพียงพอเมื่อเทียบกับการดำเนินนโยบายการเงินเสรีที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ล้วนมีส่วน
ทำให้ประเทศมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจที่ยากต่อการแก้ไข ดังเช่นวิกฤตการณ์ทาง
เศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 อีกด้วย

ภาควิชา การธนาคารและการเงิน
สาขาวิชา การเงิน
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อผู้คิด..... กิตติยา พงษ์รัตนกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4382424326 : MAJOR FINANCE

KEY WORD: FINANCIAL LIBERALIZATION / ECONOMIC GROWTH / CRISIS / LOGIT / CREDIT

KITIYA PHONGRATTANAKUL: FINANCIAL LIBERALIZATION IN THAILAND: GROWTH OR CRISIS. THESIS ADVISOR: KESSARA THANYALAKPARK, Ph.D.,66 pp. ISBN 974-17-0872-6.

Recent researches have examined the role of financial liberalization, but the conclusion is still ambiguous. Some have found financial liberalization policy can spur economic growth, while others have concluded it leads to financial crisis. Thus, this thesis is motivated to scrutinize the actual role of financial liberalization in Thailand whether it leads to economic growth or crisis.

This thesis is divided into two main parts. The first part is to study the relationship between financial liberalization and economic growth by using OLS and SURM technique analysis. The second part is to find the probability of financial crisis, resulting from the liberalization. This part applies Logit model as an analyzing technique. The result shows that financial liberalization is negatively related to economic growth, but the relationship is through credits issued by financial institutions. Besides, the evidence shows financial crisis is more likely to occur in Thailand as well. However, these bad effects do not directly come from the financial liberalization policy. The cause is from bad implementation of the policy. Moreover, regulation and supervision are not much developed compared to financial liberalization development. Therefore, economic problems, like crisis in 1997, are easily occurred.

Department Banking and Finance

Field of study Finance

Academic year 2002

Student's signature..... Kitiya Phongrattanakul

Advisor's signature..... Kthan

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือของ อาจารย์ ดร. เกษรา รัญลักษณ์ภาคย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ทั้งคำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียน นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. โสติธิร มัลลิกะมาส กรรมการวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช อภิเมธีธำรง ประธานวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อคิดแนวทางที่เป็นประโยชน์ รวมถึงกรุณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆให้แก่ผู้เขียน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัวที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ตลอดจนเพื่อนๆทุกคน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กิตติยา พงษ์รัตนกุล

สิงหาคม 2545

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	6
บทที่ 2 การเปิดเสรีทางการเงินในประเทศไทย.....	7
กิจการวิเทศธนกิจ.....	13
บทที่ 3 วรรณกรรมปริทัศน์.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการเงินและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการเงินและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ.....	21
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา.....	26
สมมติฐานการวิจัย.....	30
การประมาณการทางเศรษฐมิติ.....	30
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	32
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทบาทของการเปิดเสรีทางการเงินต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	34
บทบาทของการเปิดเสรีทางการเงินต่อวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	46
รายการอ้างอิง.....	50
ภาคผนวก.....	54
Country Funds.....	55
การดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามมาตรฐาน BIS.....	59
แผนภาพ ก: แสดงปริมาณสินเชื่อที่ออกโดยสถาบันการเงินประเภทต่างๆ.....	64
ตาราง ข: แสดงมูลค่ารวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	65
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	66

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การเคลื่อนย้ายเงินทุนสิทธิและส่วนประกอบ.....	12
ตารางที่ 2 การปล่อยสินเชื่อผ่านกิจการวิเทศธุรกิจ.....	14
ตารางที่ 3 การกู้ยืมของสถาบันการเงินโดยผ่านกิจการวิเทศธุรกิจ.....	14
ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างการเปิดเสรีทางการเงิน และ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	35
ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างการเปิดเสรีทางการเงิน และ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	38
ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเสรีทางการเงินและปริมาณสินเชื่อ	41
ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเสรีทางการเงิน และ อัตราการหมุนเวียนของตลาดหลักทรัพย์.....	43
ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเสรีทางการเงิน และ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ.....	45

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนการยกเลิกเขตแดนอัตราดอกเบี้ยประเภทต่างๆ.....	9
แผนภาพที่ 2 แสดงวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเสรีทางการเงินและ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	27
แผนภาพที่ 3 แสดงสินเชื่อบริษัทที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์.....	39
แผนภาพที่ 4 สรุปผลการศึกษาบทบาทของการเปิดเสรีทางการเงินต่อการเจริญเติบโต และวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย.....	46